

DENKTANK

BUITENSCHOOLSE OPVANG EN VRIJE TIJD OP MAAT VAN ELK KIND IN GENT

RESULTATEN JUNI 2019

De Denktank : wie, wat, waarom?

Wat

Een representatieve groep van opvang-, vrijetijds- en onderwijsaanbieders, ondersteuners en gebruikers ontwikkelde samen een visie en acties rond hoe we vorm kunnen geven aan een buitenschools activiteitenaanbod waarbij elk kind toegang heeft tot kwalitatieve opvang & vrije tijd in Gent.

Opdracht van de denktank

Verder bouwend op

- een onderzoek bij 1200 Gentse gezinnen en sleutelfiguren in 2016-17
- en de resultaten van interactief overleg met 400 partners in 2018

samen nadenken hoe we vorm kunnen geven aan een buitenschools activiteitenaanbod waar elk kind toegang heeft tot kwalitatieve opvang & vrije tijd in Gent.

- de visie voor de toekomst uitschrijven
- voorstellen uitwerken hoe we dit in Gent kunnen realiseren.
- vragen en voorstellen voor lokaal en Vlaams beleid

rekening houdend met aanloop naar Decreet betreffende de organisatie van buitenschoolse kinderopvang en de afstemming tussen buitenschoolse activiteiten”, goedgekeurd op 3 mei 2019

Uitgewerkt in werkgroepen met coördinatoren, beleids- en terreinwerkers

- Deel doelstellingen
- Drempels
- Wat moet verder onderzocht, in kaart gebracht worden?
- Mogelijke scenario's (m.i. van verschillende partners)
 - Voorwaarden: wat, wie, middelen...?
 - Valkuilen
 - Uitdagingen
 - Vragen
- Vragen en voorstellen voor beleid

Partners

- Stad Gent: Dienst Cultuur, Dienst Kinderopvang, Educatieve diensten, Jeugddienst, Onderwijscentrum Gent (Brede school, Brugfiguren), Sociale Dienst (OCMW), Sociale Regie, Sportdienst
- Huis van het Kind
- Buitenschoolse opvang: Dienst Kinderopvang Stad Gent; Klein en Wijs Sint-Lievenspoort
- Onderwijspartners: Go! Scholengroep, Katholiek Onderwijs Gent, Stedelijk Onderwijs Gent
- DKO: APK Stad, muziekacademie Poel, Academie de Kunstbrug, Academie voor Beeldende Kunst
- Vrijetijdsaanbieders: vzw Creanaut, Freetime, Furia, Ingegno&De Creatieve Stem, Muzaïek, Sportaround
- Vzw Jong
- Onderzoekers en ondersteuners: Arteveldehogeschool, HoGent, VB.JK / VCOK
- Vlaamse Dienst Speelpleinwerk vzw
- KAA Foundation
- Kind en Gezin
- Ouders

Visie voor het stadsbrede project

Een kwalitatief, gevarieerd, breed en toegankelijk buitenschools aanbod, als deel van een kwaliteitsvolle kind-dag, op maat van elk kind, met focus op welbevinden en betrokkenheid, voor alle kinderen in onze stad. Speel-tuinen vol met ontspannende en prikkelende activiteiten, een warme thuis in vrije tijd, waar kinderen en ouders elkaar ontmoeten, en de stad /buurt (bewoners) leren kennen en vertrouwen, ... en dit alles "dichtbij" huis of school. Het buitenschoolse aanbod vervult 3 belangrijke maatschappelijke functies: economisch, pedagogisch en sociaal. Kinderen kunnen vrij spelen en zichzelf zijn, maar ook nieuwe ervaringen en dingen uitproberen, ze krijgen de kans om interesses en talenten te ontdekken en ontwikkelen, verantwoordelijkheid te krijgen en te dragen en leren omgaan met kinderen van verschillende leeftijden en volwassenen in een sfeer van respect en aanvaarding.

Dit vraagt voldoende middelen, de nodige infrastructuur en begeleiders die de nodige vaardigheden hebben om op een zorgende manier spel en activiteiten te ondersteunen en organiseren. De weg daartoe is samenwerking op stads- en wijkniveau, met een brede school in elke wijk en de wijk als nest en samenwerkingskader.

Missie voor het stadsbrede project

Samen met alle onderwijs-, opvang- en vrijetijdsaanbieders, gezinnen, ondersteuners en beleidsmakers werken we aan een stad waar elk kind optimaal toegang heeft tot kwalitatieve buitenschoolse opvang en vrije tijd, als deel van een kwaliteitsvolle kind-dag. Dit betekent dat er in elke wijk voldoende kwalitatief aanbod is, dat gezinnen hun weg vinden naar het aanbod van hun keuze en dat dit aanbod toegankelijk is, op maat van elk kind. Met de nodige middelen, mensen en ruimte willen we zo elk kind in onze stad een zo 'wijs' mogelijke tijd bieden.

Doelstellingen:

1. *Voldoende, divers en kwalitatief AANBOD*, van 's morgens tot 's avonds, op maat van elk kind, met focus op hun welbevinden en betrokkenheid, dichtbij huis en/of school. Dit aanbod speelt flexibel in op de socio-economische realiteit en tendensen.
2. Gezinnen *kennen* en *vinden* hun WEG NAAR het aanbod en kinderen kunnen en willen voor een langere termijn deelnemen aan de activiteiten van hun keuze.
3. We zorgen er samen voor dat elk schoolkind in onze stad/in elke wijk TOEGANG heeft tot kwalitatieve opvang en vrije tijd die *betaalbaar, bereikbaar, begripbaar, bruikbaar* en *beschikbaar* is.
4. De WIJK wordt ervaren als NEST, waar kinderen, ouders en verschillende generaties elkaar ontmoeten, met VERTROUWDE ANKERPLAATSEN van waaruit het aanbod georganiseerd wordt. Kinderen bewegen op een veilige en aangename manier tussen aanbod. De school, met kwalitatief onderwijs en ruim aanbod van buitenschoolse activiteiten, is een vertrouwde ankerplaats bij uitstek. Door samenwerking met alle scholen en brugfiguren, aanbieders van buitenschoolse activiteiten (opvang en vrije tijd) en wijkpartners wordt op termijn de hele cluster als vertrouwd ervaren.
5. We bouwen SAMEN aan een structureel en verbindend verhaal, met een betere coördinatie en afstemming, met alle aanbieders en gebruikers van onderwijs en buitenschoolse activiteiten en betrokken stads- en wijkpartners; iedereen die de kind-dag beïnvloedt.
Ouders en kinderen, worden actief betrokken als deelnemer en partner.

Scope van het project

Wat	alle buitenschoolse activiteiten (opvang en vrije tijd) , als deel van kwaliteitsvolle kind-dag		
Voor wie	kinderen 2,5-12/14 jaar die in Gent wonen, verblijven, deelnemen aan onderwijs/activiteiten		
Wanneer	• voor/naschools • woensdagnamiddag • schoolvakanties	} scope van decreet	Niet: - week-end - middagtoezicht

0) Vertrekpunt/rode draad voor elke werkgroep: wijkgericht werken, vanuit rechtenbenadering**Vrije tijd is een recht voor elk kind**

- Focus op dit recht samen met andere elementaire rechten zo.a.ls voeding, wonen, onderwijs... nu verdrinkt dit vaak in de werklast rond andere rechten en krijgt het te weinig aandacht en belang
- Toegankelijk maken van alle VT en BO.
- Sensibiliseren rond belang voor kind nu en in de toekomst (inspelen op talenten van kinderen, kinderen groeien en bloeien, sociale ontwikkeling...)
- Voorwaarde: het moet kwaliteitsvol zijn

Wijkgebonden werken

- wijk als nest, waar kinderen, ouders en verschillende generaties elkaar ontmoeten.
- vertrouwde ankerplaats(en) voor kinderen in elke wijk.
- zorgen dat er een divers aanbod is per wijk/buurt (beweging, crea, fantasie...)
- inzet van/op mensen: vrijwilligers, ontmoeting verschillende generaties laten
- Info per wijk. In kaart brengen van "wijkcontext": alles dat 'kwaliteitsdag' van kind beïnvloedt in de wijk
- Afstemming, netwerken, samenwerking tussen VT en BO aanbieders op wijk-niveau

1) Voldoende en kwalitatief aanbod

"Voldoende, divers en kwalitatief aanbod, van 's morgens tot 's avonds, op maat van elk kind, met focus op hun welbevinden en betrokkenheid, dichtbij huis en/of school."

- 1.1. Aanbod: voldoende, divers, kwalitatief, op maat van de kinderen in de wijk
- 1.2. Begeleiders vinden/houden en ondersteunen

2) Gezinnen kennen en vinden hun weg naar het aanbod op hun maat

- 2.1. In kaart brengen van het totale aanbod
- 2.2. het aanbod beter bekend maken via toegankelijke info en communicatie
- 2.3. Inschrijvingsdrempels wegwerken

3) Aanbod is toegankelijk, op maat van elk kind

"We zorgen er samen voor dat elk kind toegang heeft tot kwalitatieve opvang en VT die betaalbaar, bereikbaar, begrijpbaar, bruikbaar en beschikbaar is."

- 3.1. B-drempels verminderen
- 3.2. Op maat van alle doelgroepen, met specifieke aandacht voor leeftijd; kansengroepen; kinderen met specifieke zorgbehoeften
- 3.3. Warme toeleiding naar en vanuit VT en BO: *hoe kinderen bereiken, toeleiden naar aanbod op maat en laten deelnemen op langere termijn*

4) Samenwerking en participatie

"We bouwen samen aan een structureel verhaal, met een betere coördinatie en afstemming, met alle aanbieders en gebruikers van onderwijs en buitenschoolse activiteiten en betrokken stads- en wijkpartners; iedereen die de kind-dag beïnvloedt. We geven opvang van schoolgaande kinderen vorm in samenwerking met het onderwijs en vrijetijdsaanbod. Ouders en kinderen, worden actief betrokken als deelnemer en partner."

- 4.1. Participatie
- 4.2. Afstemming en samenwerking
- 4.3. In kaart brengen van "wijkcontext": alles dat 'kwaliteitsdag' van kind beïnvloedt in de wijk
- 4.4. Kwalitatieve kinddag, met netoverschrijdende ondersteuning in elke wijk
- 4.5. Gedeelde ruimtes en materiaal + materiële ondersteuning + vervoer

Opdracht voor de werkgroepen

4 werkgroepen, zie doelstelling 1 tot 4 op vorige pagina

- Waar streven we naar?
- Wat zijn drempels?
- Voorstellen voor acties! Lokaal en Vlaams beleid, partners.

- 1) Onderzoek: wat moet nog (verder) onderzocht worden?
- 2) Acties:
 - prioriteit – parkeren voor later – niet (keuze waar we nu middelen willen op inzetten)
 - scenario's: wie kan welke acties concreet ondernemen – geen vage 'idealen/dromen'
- 3) Beleidsaanbevelingen (Stad en Vlaanderen)

Belangrijk voor aanbevelingen en acties: rekening houden met

- alle kinderen, kansengroepen e.a.
- initiatieven door scholen – buitenschoolse opvang – vrijetijdsinitiatieven
- verschil tussen jaar- en vakantie-aanbod
- wat op stads- en wat op wijkniveau?
- Perspectief van ouders en kinderen
(vb voor ouders is belangrijk "Wat gebeurt op welke locatie". Voor hen speelt het geen rol of school of opvang de organisator is bvb.)

Wat uit hele traject, vanaf onderzoek tot in de werkgroepen sterk naar voor komt

- nood aan zicht op en zichtbaarheid van aanbod (weg naar aanbod en inschrijving)
- wijkgericht werken zonder stadsbrede uit het oog te verliezen
- middelen en mensen
 - nood aan efficiënte inzet en afstemming
 - noden gedeeld gebruik
- hoe kwaliteit bevorderen/garanderen/ondersteunen?
- Voor iedereen zijn de uitdagingen groot, maar voor mensen (gebruikers en begeleiders) met een kwetsbare achtergrond zijn er nog specifieke uitdagingen (naast overleven)
- Denken vanuit kinddag: schotten tussen dagonderwijs, kunstonderwijs, opvang, vrije tijd moeten zoveel mogelijk weg weggewerkt worden
- Nog veel drempels en noden, maar ook heel veel expertise, goesting, kwaliteit: nood afstemming, gedragen visie en efficiënte inzet budgetstromen

Prioriteiten

- ✓ In kaart brengen
- ✓ Communicatie en sensibilisatie
- ✓ Aanbod: naschoolse opvang
- ✓ Wijkcoördinatie voor gezinnen, toeleiders, aanbieders, ondersteuners
- ✓ Ondersteuning voor aanbieders en begeleiders
- ✓ Participatie kinderen en gezinnen
- ✓ Afstemmen en samenwerken
- ✓ Nog heel wat te onderzoeken
- ✓ Lopende projecten, good practices: wat kunnen we hieruit leren? Zichtbaarheid geven!

10-puntenprogramma: samenvatting actievoorstellen en aanbevelingen

1. Zicht op aanbod: voor gezinnen, aanbieders, toeleiders en beleidsplanners!

- 1) In kaart brengen
- 2) het aanbod beter bekend maken via toegankelijke info en communicatie

2. Inschrijvingsdrempels wegwerken - Prioriteit: afstemmen tussen stadsdiensten en -systemen

- 1) Inschrijvingsmomenten en deadlines van aanbieders op elkaar afstemmen.
- 2) Toewerken naar 1 online, gecoördineerd inschrijvingssysteem
- 3) Sensibilisering organisatoren en tips rond toegankelijkheid
- 4) Onderzoek maatregelen voor kansengroepen + delen van good practices hierrond

3. Aanbod: voldoende, divers, kwalitatief, op maat van de kinderen in de wijk

- 1) in kaart brengen, zichtbaar maken, afstemmen
- 2) netoverschrijdende kwalitatieve naschoolse opvang uitbouwen
- 3) Begeleiders: voldoende, kwalificatie en omkadering
- 4) Kwaliteitscriteria ondersteunen

4. Wijk als nest en web

- 1) Coördinator/coördinatie op wijkniveau (voor gezinnen, aanbieders, wijkpartners)
- 2) Aanbod op wijkniveau: zoveel mogelijk dichtbij aanbod (verder) uitbouwen
- 3) Kind-ruimte creëren in de wijk

5. Toegankelijk aanbod

- 1) Tijd en middelen om gezinnen toe te leiden naar kwalitatief aanbod
- 2) Verder onderzoeken hoe kansengroepen weg kunnen vinden naar aanbod en inschrijving
- 3) Ondersteunen en sensibiliseren aanbieders: kansengroepen bereiken en laagdrempelig organiseren
- 4) Werken aan vertrouwde ankerplaats(en) en formeel én informeel "speelweefsel" per wijk.
- 5) Ouders betrekken
- 6) Leidraad en verder onderzoek rond uitbouw aanbod op maat
- 7) Bereikbaar aanbod (dichtbij+verplaatsing): stadsbreed en wijkgericht participatief onderzoek
- 8) UiTPAS: sensibilisering en acties voor ruimer aanbod en meer gebruik
- 9) Afstemming stadsdiensten rond drempels die kunnen verlaagd worden
- 10) Lopende projecten en good practices maximaal toepassen, toegankelijk maken, verspreiden

6. Aangepaste ruimte en infrastructuur om een toegankelijk kwaliteitsvol aanbod te kunnen uitbouwen

- 1) Randvoorwaarden voor kwalitatief "delen van infrastructuur" in kaart brengen / onderzoeken
- 2) Gedeeld materiaal en ondersteuning voor inzet van kwalitatief materiaal

7. Samenwerking en afstemming voor een kwalitatief en toegankelijk aanbod op wijk- en stadsniveau met optimale betrokkenheid van alle stakeholders

- 1) Participatief proces (in proefproject?) en kijken wat kan, moet uitgerold worden => leidraad
- 2) Samenwerking en afstemming voor een kwalitatief en toegankelijk aanbod op wijkniveau (zie 4.1+6)
- 3) Stadsbrede samenwerking en overleg
 - a) Concretisering decreet: Denktank omvormen tot samenwerkingsverband
 - b) Afstemming stadsdiensten rond drempels die kunnen verlaagd worden (zie actie 5.9)
 - c) Mogelijkheid onderzoeken om Sportaround-model uit te rollen voor andere sectoren
 - d) Streven naar een gedragen visie en acties vanuit die kwalitatieve kinddag.

8. Good practices delen en (verder) ondersteunen

9. Efficiënte inzet van (bijkomende) middelen

- 1) Stadsbreed, domein- en dienstoverschrijdend werken in kaart brengen
- 2) Afstemming rond effectiever inzetten vanuit domein-overschrijdend beleid en samenwerking

10. Aanbevelingen Vlaams beleid: onderwijs+ sensibiliseren haalbare uitvoering van BO-decreet

Proefproject Buitenschoolse opvang en vrije tijd op maat van elk kind in STH(D)

Een deel van de acties en aanbevelingen die resulteerden uit het traject 'Buitenschoolse opvang en vrije tijd op maat van elk kind' worden uitgetest in een proefproject in de Gentse wijk Sluizeken-Tolhuis-Ham.

De missie: "Samen met alle onderwijs-, opvang- en vrijetijdsaanbieders, gezinnen en beleidsmakers werken we aan een wijk waar elk kind optimaal toegang heeft tot een kwalitatieve kinddag. Dit betekent dat er in onze wijk voldoende kwalitatief aanbod is, in binnen- en buitenschoolse tijd, dat gezinnen hun weg vinden naar het aanbod van hun keuze en dat de randvoorwaarden vervuld zijn om dit aanbod toegankelijk te maken, op maat van elk kind en. Zo willen we elk kind een zo 'wijs' mogelijke tijd kunnen bieden."

We richten ons op kinderen van 2,5 tot ± 12 jaar die in de wijk STH naar school gaan en/of wonen en/of er regelmatig verblijven.

De overgrote meerderheid van de kinderen in de wijkscholen hoort tot kwetsbare groepen. Gent is een van de steden met de meeste kinderarmoede. Sluizeken-Tolhuis-Ham telt het hoogste aantal indicator-leerlingen t.o.v. alle Gentse wijken. Uit onderzoek (en ervaring in de wijk) blijkt dat kinderen uit kwetsbare gezinnen nauwelijks deelnemen aan naschoolse opvang en buitenschoolse activiteiten. Kinderen uit kansrijkere groepen, met werkende ouders, trekken meestal naar scholen buiten de wijk waar een groter aanbod aan buitenschoolse opvang is.

De 5 scholen willen samen -en met de wijkpartners, waaronder DKO, IBO en Bredeschool- kijken hoe ze onderwijs, opvang en buitenschoolse activiteiten beter op elkaar kunnen laten aansluiten en toegankelijker maken voor de hoofdzakelijk kansarme leerlingenpopulatie, en tegelijkertijd aantrekkelijk voor alle kinderen, ook van kansrijkere, vaker werkende ouders.

Onderzoekers van VBJK en Arteveldehogeschool ondersteunen het proefproject met het oog op kwalitatieve monitoring en duurzame implementatie, in de eerste plaats in STH en later ook in andere wijken en steden.

Contact

Karleen De Rijcke

Regie Buitenschoolse opvang en activiteiten

Dienst Kinderopvang Stad Gent

Karleen.DeRijcke@stad.gent

Regie.BOA@stad.gent

0479/22.37.53

Bereikbaar op maandag, woensdagnamiddag en op vrijdag.

Departement Onderwijs en Opvoeding – Stad Gent

Correspondentieadres: Stadhuis, Botermarkt 1, 9000 Gent

